

Побудовані карти передають проміжний етап трансформації освітнього простору Дніпропетровської області. Заклади загальної середньої освіти очікує перепрофілювання. В обласному центрі, м. Дніпро, створено проект мапи ліцеїв та гімназій [3], яку оприлюднено на колегії управління освіти та профільній депутатській комісії міськради й проведено зустрічі з батьківською громадськістю кожного закладу щодо роз'яснення тонкощів перепрофілювання шкіл.

Література:

1. URL: <https://decentralization.gov.ua/new-rayons/dnipropetrovska>.
2. URL: <https://dp.isuo.org/authorities/schools-list/id/60>.
3. URL: <https://humpolitic.dniprorada.gov.ua/2021/03/16/orientovna-mapa-liceiv-ta-gimnazij>.

ВИВЧЕННЯ НАУКОВОЇ СПАДЩИНИ ВЧЕНИХ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ

А. О. Логінова,

Інститут педагогіки НАПН України
(м. Київ, Україна)

У статті наголошено на актуальності та важливості використання наукової спадщини у навчанні географії. Відповідно до мети дослідження автором запропоновано сучасні технології та хмарні сервіси для вивчення наукової спадщини вчених в умовах дистанційного навчання географії. Встановлено можливості цих онлайн-платформ на прикладі залучення наукової спадщини вчених в зміст географічної освіти.

Ключові слова: географія, дистанційна освіта, зміст освіти, наукова спадщина.

STUDY OF THE SCIENTIFIC HERITAGE IN DISTANCE LESSONS OF GEOGRAPHY

A. O. Lohinova

The article emphasizes the relevance and importance of using scientific heritage in teaching geography. In accordance with the purpose of the study, the author proposed modern technologies and cloud services to study the scientific heritage of scientists in terms of distance learning of geography. The possibilities of these online platforms are established on the example of involving the scientific heritage of scientists in the content of geographical education.

Keywords: geography, distance education, content of education, scientific heritage.

Умови карантину, в які потрапила наша країна, вимагають від вчителів швидкої реакції, гнучкості, пошуку нових методів і підходів у викладанні географії. Тому саме дистанційне навчання стало домінуючою ланкою у світовому освітньому процесі, що покликано забезпечити високу якість навчання не зважаючи на екстремальні умови. Завдяки своїй зручності, модульності та інтерактивності дистанційне навчання дозволяє вивчати будь-який об'єм географічної інформації з великою групою учнів одночасно. До того ж залучення інтерактивних технологій в освітній процес спряє формуванню в учнів інформаційно-цифрової компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що нині дистанційна освіта географічного спрямування проходить етап свого активного розвитку: розробляються дистанційні курси, формується база практичних робіт, створюються електронні підручники та карти. Методичним забезпеченням у питаннях створення дистанційних курсів займались В. Кухаренко, Н. Сиротенко, історичний розвиток дистанційної освіти в Україні досліджували В. Косика, О. Іванів, І. Бацуровська визначила змістове наповнення терміну «дистанційна освіта». Але основною метою даного дослідження є встановлення можливості вивчення наукової спадщини в умовах дистанційного навчання географії.

«Навчатись має бути цікаво! Хоча, що в географії є нецікавим?» – писав у своїй статті «Думки про географію» відомий письменник Микола Гоголь [3]. Дійсно, процес вивчення географії має бути не тільки інформаційно наповненим, а й цікавим, оскільки утримати увагу учнів дистанційно набагато важче. Так, створення яскравого образу вченого за допомогою його наукової спадщини, визначення її впливу на процеси формування географічної думки допомагає учням із захопленням, більш продуктивно вивчати і засвоювати навчальний матеріал. Цікавим засобом для вивчення наукової спадщини вчених на уроках географії онлайн є анімовані презентації «Prezi» [6]. Prezi – це хмарний сервіс, який служить для створення інтерактивних презентацій. Його головна мета – допомогти вчителю донести інформацію сучасним, найбільш ефективним і наочним способом. Наприклад, для створення анімованої презентації за мотивами наукової спадщини М. Миклухо-Маклая «Мандрі Новою Гвінеєю (Щоденники мандрів 1872–1885). Том 1» необхідно продумати сценарій анімації [1]. Потім, підготувати уривки з текстом, що підходять до теми уроку. Надалі, за допомогою реєстрації в сервісі prezi.com обрати шаблон майбутньої анімації та наповнити його необхідним текстом, образами або малюнками. Важливо, що готову презентацію можливо надіслати через мережу Інтернет, подивитись її онлайн, завантажити у форматі pdf або зберегти на комп'ютері.

Для генерування, відображення, структурування та класифікації ідей під час уроку доцільно використовувати онлайн ментальні карти MindMeister [5]. Ментальна карта (асоціативна карта, мапа пам'яті) – це метод розповіді чи пояснення, який супроводжується графічною ілюстрацією головного змісту сказаного. Будь-яка робота з ментальною картою починається з формування основної центральної теми (або проблеми) у центрі мапи думок. Вона формулюється якнайточніше, та/або представляється у вигляді зображення. Далі, назовні проводимо розгалуження до підрозділів від яких, в свою чергу, відходять розгалуження до інших під-підрозділів, що розкривають відповідну тему. Для прикладу, під час вивчення теми «Дослідження Геродота, Гійома Боплана, Степана Рудницького, сучасні географічні дослідження» у 8 класі ми можемо створити ментальну карту їх наукових досягнень та спадщини. У центрі ментальної карти фіксуємо основну тему уроку – «Дослідження території України». Потім від центру проводимо розгалуження з іменами відомих дослідників України: Геродота, Гійома Боплана, Степана Рудницького,

Павла Тутковського, Володимира Кубійовича і т.д. Наступним відгалуженням будуть короткі описи їх географічних досягнень та приклади наукової спадщини.

У межах вивчення теми «Національна економіка України» у 9 класі необхідну статистичну інформацію можливо подати у вигляді онлайн інфографіки. Скажімо, необхідно презентувати відсоток експортної та імпоротної продукції України. Далі, створюємо смислову концепцію: збираємо необхідну літературу, аналізуємо дані та систематизуємо. Наступний крок – побудова «скелету» інфографіки (блоків тексту з певною інформацією) та розробка графічного ескізу інфографіки в сервісі easel.ly [4]. Закріпити отримані знання можливо за допомогою залучення наукової праці українського географа О. Шаблія «Соціально-економічна географія України» [2]. Наприклад, створити дві інфографіки та порівняти сучасний стан зовнішньої торгівлі України та на початку незалежності з праці Олега Шаблія. Тим самим відслідкувати цифрові зміни в кількості продукції, а також встановити причину таких змін (географічну, політичну, соціальну, демографічну).

Отже, дистанційна освіта стрімко проникає в освітній курс географії через: обмін навчальними матеріалами (не тільки текстовими, але і аудіо, відео); контроль рівня засвоєння навчального матеріалу (за допомогою комп'ютерного тестування і обробки інформації); розширення обсягу пропонованого матеріалу, супровід в процесі самовдосконалення учня; формування компетентностей дитини. Важливо організувати урок таким чином, щоб залишалось місце для творчості, самостійної роботи, визначення проблеми, пошуку, аналізу різних географічних джерел.

Література:

1. Миклухо-Маклай Н.Н. Путешествия на Новую Гвинею (Дневники путешествий 1872 -1875). Том 1. «Наука», 1990. 472 с.
2. Социально-экономическая география Украины: Пер. с укр. / Под ред. О.И. Шабля. Львов: Свит, 1995. 640 с.
3. Янов Г. Несколько мыслей о преподавании детям географии («Мысли о географии»). Петербург: «Литературная газета», 1831, № 1, стр. 4-7.
4. Easel.ly. URL: <https://www.easel.ly>.
5. MindMeister. URL: <https://www.mindmeister.com>.
6. Prezi. URL: <https://prezi.com>.

ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ МІСЬКОГО ПРОСТОРУ

Л. В. Лозова,
Херсонський державний університет
(м. Херсон, Україна)

У статті розглянуті історичні етапи розвитку міського простору: стародавнє, середньовічне місто, міста «Відродження», індустриальне, модерністичне, та постіндустриальне. Визначено, що просторова трансформація міст на сьогодні є основним проявом динамічного розвитку людства, зокрема в технологічному спектрі.

Ключові слова: міський простір, трансформація, урбанізація, населення.